

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 16. elokuuta 2022
(OR. en)

11802/22

ENER 394
ECOFIN 802

SAATE

Lähtettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	5. elokuuta 2022
Vastaanottaja:	Neuvoston pääsihteeristö
Kom:n asiak. nro:	COM(2022) 385 final
Asia:	KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE Euroopan energia-alan elvytysohjelman ja Euroopan energiatehokkuusrahaston täytäntöönpanosta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2022) 385 final.

Liite: COM(2022) 385 final

Bryssel 5.8.2022
COM(2022) 385 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**Euroopan energia-alan elvytysohjelman ja Euroopan energiatehokkuusrahaston
täytäntöönpanosta**

{SWD(2022) 204 final}

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Euroopan energia-alan elvytysohjelman ja Euroopan energiatehokkuusrahaston täytäntöönpanosta

Kestävä infrastruktuuri on energiaunionin selkäranka. Vuonna 2021 alueellinen yhteistyö vahvistui huomattavasti.

Tässä yhteydessä Euroopan energia-alan elvytysohjelma oli avainasemassa annettaessa taloudellista tukea tärkeille yhteistä etua koskeville infrastruktuureille sähkö- ja kaasumarkkinoiden yhdentymistä ja toimitusvarmuuden parantamista silmällä pitäen.

I EDISTYMINEN OHJELMAN TÄYTÄNTÖÖNPANOSSA

Energiainfrastruktuurit ja innovointi ovat Euroopan energia-alan elvytysohjelman (EPR) liikkeelle panevia voimia, ja ne ovat edelleen yhtä tärkeitä kuin vuonna 2009, jolloin elvytysohjelma perustettiin.

Tässä kertomuksessa kuvataan edistystä, jota on saavutettu hankkeiden toteuttamisessa elvytysohjelman kullakin osa-alueella sekä Euroopan energiatehokkuusrahaston (EEEF) toteuttamisessa. Se on jatkoa vuonna 2021 hyväksytylle kertomukselle¹ ja kattaa hankkeiden toteuttamisen 1. tammikuuta 2021 ja 31. joulukuuta 2021 välisenä aikana sekä samana ajanjaksona suoritettavat maksut.

II HANKKEIDEN YLEINEN TOTEUTUS

Joulukuun 2021 loppuun mennessä 57 hanketta 59:stä oli päättynyt (saatettu päätökseen tai lakkautettu), ja tuensaajille oli maksettu yhteensä 2 615 657 214 euroa (kaikkiaan 203 322 313 euron perintämääräysten vähentämisen jälkeen (ks. liite).

Kaasu- ja sähköinfrastruktuurien osalta tilanne on se, että suurin osa hankkeista on saatu päätökseen ja kaksi on käynnissä.

Hankkeiden toteuttajat edistyivät merkittävästi merituulivoiman verkkointegroinnissa, mutta viimeisen jäljellä olevan hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia (Carbon Capture and Storage, CCS) koskevan hankkeen toteuttajat päättivät lopettaa hankkeen taloudellisen tukemisen.

Komissio on päättänyt jatkaa investoijille myöntämäänsä taloudellista tukea niin kauan kuin on selvää, että lopullinen investointipäätös on mahdollinen ja hanke tuottaa edelleen merkittävää lisäarvoa yhteiskunnalle.

¹ Vuoden 2020 kertomus hyväksyttiin 26.11.2021 (COM(2021) 670 final).

1. KAASU- JA SÄHKÖINFRASTRUKTUURI

Elvytysohjelman infrastruktuurialaohjelmasta on annettu tukea 44 hankkeelle kolmella keskeisellä toiminta-alalla, jotka ovat kaasun siirtoverkot, kaasun vastakkaisvirtaus sekä sähkö.

Hankkeisiin on osoitettu yhteensä 2 267 574 462 euroa, joista 1 692 273 968 euroa oli maksettu tuensaajille 31. joulukuuta 2021 mennessä. Maksujen ehtona on, että tuensaajat sitoutuvat vahvasti lopullisella investointipäätöksellä toteuttamaan hankkeet.

1.1 Tähänastinen edistyminen

Kaikkiaan 44 infrastruktuurihankkeesta on tähän mennessä saatu päätökseen 42. Neljä hanketta on lakkautettu ja kaksi on parhaillaan käynnissä.

Sähköalalla kaikki 12 hanketta on saatu päätökseen.

Kaasun siirtoverkkojen alalla kaikkiaan 18 hankkeesta on saatu päätökseen 13. Kaksi hanketta etenee uuden aikataulun mukaisesti ja kolme on lakkautettu.

Keski- ja Itä-Euroopan vastakkaisvirtaus- ja siirtoverkkohankkeista päätökseen on saatu 13, minkä lisäksi komissio on lakkauttanut syyskuussa 2014 yhden Romaniassa käynnissä olleen hankkeen.

Edellisen Euroopan energia-alan elvytysohjelman täytäntöönpanokertomuksen jälkeen on edistytty etenkin seuraavissa hankkeissa:

- Kreikan ja Bulgarian välinen yhdysputki (IGB) on keskeinen reitti, jolla Adrianmeren kaasuputkesta (TAP) peräisin olevaa kaasua sekä kreikkalaista nesteytettyä maakaasua voidaan siirtää pohjoiseen. Hankkeella on suuri merkitys kaasun toimituslähteiden monipuolistamiselle Kaakkois-Euroopan alueella. Se on nimetty yhteistä etua koskevaksi hankkeeksi (PCI 6.8.1) sekä keskisen Itä-Euroopan ja Kaakkois-Euroopan energiayhteenliittäntöjen (CESEC) ensisijaiseksi hankkeeksi. Komissio on antanut hankkeelle poliittista ja taloudellista tukea alusta saakka. Hanke on saanut 45 miljoonaa euroa Euroopan energia-alan elvytysohjelmasta ja 39 miljoonaa euroa Euroopan aluekehitysrahastosta. Projektin rakennusvaihe saatiin päätökseen heinäkuussa 2022 ja yhdysputken on määrä olla käyttövalmis lokakuussa 2022.
- Kyproksen tasavallan energia-, kauppa- ja teollisuusministeriö valmistelee maakaasun vastaanottoterminaalien käyttöönottoa. Terminaalilla monipuolistetaan Kyproksen energialähteiden valikoimaa, autetaan saaren energiahuoltoa pääsemään eristyneisyydestään ja helpotetaan riippumattomien tuottajien osallistumista kilpailuun kaasuvoimatuotannossa. Hankkeen toteuttajan toimittamien tietojen mukaan nesteytetyn maakaasun käsittelylaitos on tarkoitus ottaa käyttöön ensi vuonna.

Kyproksen kaasuputkien osalta hankkeen toteuttajan vuonna 2021 laatiman teknistä toteutusta koskevan yhteenvetoselvityksen mukaan hanke saatetaan päätökseen vuoteen 2026 mennessä. Näitä putkia tarvitaan kaasun siirtämiseksi nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksesta määränpään, ja koska viranomaiset tarkastelevat uudelleen näkemyksiään paikoista, joihin maakaasun tuotantolaitokset rakennetaan, putkien reititys ja aikataulu ovat muuttuneet.

2. MERITUULIVOIMAHANKKEET

2.1 TÄHÄNASTINEN EDISTYMINEN

Merituulivoiman alaohjelma käsittää yhdeksän hanketta, jotka saavat 565 miljoonaa euroa tukea kahdella päätoiminta-alalla:

- innovatiivisten turbiinien ja merituulivoimaloiden perustusten laajamittainen testaaminen, valmistus ja käyttöönotto (6 hanketta)
- moduulipohjaisten verkkointegrointiratkaisujen kehittäminen laajamittaisen tuulisähkötuotannon liittämiseksi verkkoon (3 hanketta).

Näistä yhdeksästä hankkeesta seitsemän on saatu päätökseen ja kaksi on lakkautettu ennaikaisesti. Hankkeille maksettu summa oli 427 190 976 euroa perintämääräysten vähentämisen jälkeen.

2.2 ALAKOHTAINEN EDISTYMINEN TÄHÄN MENNESSÄ

2.2.1 Edistyminen innovatiivisten turbiinien ja offshore-rakenteiden alalla

Aberdeen Offshore Wind Farm -hanke käsittää yksitoista kapasiteetiltaan maailman suurinta tuuliturbiinia (alkujaan 8,8 MW ja tällä hetkellä jopa 12 MW turbiinia kohti), jotka käynnistettiin Vattenfallin Aberdeen Bay -merituulipuistossa 1. heinäkuuta 2018. Merituulivoiman käyttöönottoon keskittyvän European Offshore Wind Farm Deployment Centren (Aberdeen Offshore Wind Farm) virallisia avajaisia vietettiin syyskuussa 2018. Viimeinen hanketta koskeva raportti toimitettiin ja hyväksyttiin heinäkuussa 2020.

2.2.2 Edistyminen tuulivoiman integroinnissa verkkoon

Kahden jäljellä olevan hankkeen (Kriegers Flak ja COBRACable) toteutus edistyi odotusten mukaisesti.

Syyskuussa 2019 otettiin käyttöön Tanskan ja Alankomaiden välinen rajayhdysjohto COBRACable. COBRACable-hanke päättyi joulukuussa 2019. Maaliskuussa 2020 toimitettu loppuraportti on hyväksytty ja hanke on päätetty.

Kriegers Flak -hanke – Kriegers Flak Combined Grid Solution – otettiin käyttöön joulukuussa 2020, joka oli myös hankkeen päättymisajankohta. Maaliskuussa 2021 toimitettu loppuraportti on hyväksytty ja hankkeen raportointi on päättynyt.

3. HIILIDIOKSIDIN TALTEENOTTO JA VARASTOINTI (CCS)

Euroopan energia-alan elvytysohjelman CCS-alaohjelma käsittää kuusi hanketta. Alaohjelmasta annetaan miljardi euroa tukea hankkeille, joiden tavoitteena on koko hiilidioksidin talteenotto-, siirto- ja varastointiprosessin demonstrointi.

Yksi hanke (Compostilla, Espanja) saatiin päätökseen, ja sen tuloksena saatiin operatiiviset pilottilaitokset talteenottoa, siirtoa ja varastointia varten. Neljä hanketta lakkautettiin ennaikaisesti, koska hankkeen toteuttaja päätti luopua investoinnista, ja yksi hanke päättyi

keskeneräisenä. Hankkeille maksettu summa oli 387 099 179 euroa kaikkiaan 145 294 400 euron perintämääräysten vähentämisen jälkeen.

III EUROOPAN ENERGIATEHOKKUUSRAHASTO (EEEF)

Joulukuussa 2010 Euroopan energia-alan elvytysohjelmasta osoitettiin 146,3 miljoonaa euroa kestäviä energiahankkeita koskevaan rahoitusvälineeseen². Määrästä 125 miljoonaa euroa käytettiin EU:n rahoitusosuuteen heinäkuussa 2011 perustetussa Euroopan energiatehokkuusrahastossa (EEEF), jonka suuruus on kaikkiaan 265 miljoonaa euroa³. Rahastoa tukee teknisen avun avustusväline, jonka budjetti on 20 miljoonaa euroa, ja lisäksi 1,3 miljoonaa euroa on osoitettu tiedotustoimiin.

Teknisen avun avustusvälineestä tuettiin investointeja⁴ EU:n kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi monissa jäsenvaltioissa, kuten Espanjassa, Portugalissa, Ranskassa, Tanskassa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa, Alankomaissa ja Belgiassa. Teknisen avun avustusvälineen tuen myöntämiselle asetetun määräajan päätyttyä komissio peri vuonna 2020 takaisin EU:n talousarvioon 4 498 415 euroa alkuperäisestä osuudesta (ks. liite). EEEF tarjoaa räätälöityä rahoitusta (sekä vieraan että oman pääoman ehtoisia välineitä) energiatehokkuutta, uusiutuvaa energiaa ja puhdasta kaupunkiliikennettä koskeviin hankkeisiin. Edunsaajia ovat paikalliset tai alueelliset julkisyhteisöt taikka niiden puolesta toimivat yksityiset tahot.

1. TÄHÄNASTINEN EDISTYMINEN

EEEF:n salkkuun lisättiin vuonna 2021 yksi uusi hanke:

- EEEF perusti yhteistyössä Liettuan julkisten investointien kehittämisviraston (VIPA) kanssa kestäviä investointeja koskevan rahoitusalan⁵. Siitä rahoitetaan investointeja, joilla edistetään ilmastomuutoksen hillitsemistä. EEEF ja VIPA rahoittivat alustan perustamista 12 miljoonalla eurolla. Rahoituksella on määrä tarjota yli 37 miljoonan euron arvosta energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan liittyviä lainoja, jotka kohdennetaan sekä julkiselle että yksityiselle sektorille tehtäviin investointeihin.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1233/2010, annettu 15 päivänä joulukuuta 2010, yhteisön rahoitustukea energia-alan hankkeille koskevasta talouden elvytysohjelmasta annetun asetuksen (EY) N:o 663/2009 muuttamisesta.

³ Euroopan komission investointien lisäksi rahastoon ovat sijoittaneet myös Euroopan investointipankki (75 milj. euroa), Cassa Depositi e Prestiti SpA (CDP) (60 milj. euroa) ja investointien hoitaja Deutsche Bank (DB) (5 milj. euroa) samoin kuin vuonna 2020 Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU) (10 milj. euroa).

⁴ Tarkempia tietoja näistä investoinneista löytyy seuraavasta lähteestä: <https://www.eeef.lu/european-commission-ta-facility.html>

⁵ Lisätietoja: <https://www.eeef.lu/news-detail/vipa-and-eeef-join-forces-to-invest-in-sustainable-projects-in-lithuania.html>

Sen jälkeen kun EEEF perustettiin se on 30. syyskuuta 2021 mennessä tehnyt sopimukset 17 hankkeesta, joiden arvo on 176 miljoonaa euroa. Niiden avulla on luotu arviolta 324 miljoonan euron edestä lopullisia investointeja.

EEEF on ottanut käyttöön arviointi- ja raportointipuitteet⁶ hiilidioksidiekvivalenttia ja primäärienergian säästöjä varten. Puitteiden mukaan EEEF:n investointien avulla oli syyskuun 2021 lopussa saavutettu lähes 584 235 hiilidioksiditonin säästöt ja 769 801 MWh:n primäärienergian säästöt⁷.

⁶ EEEF Quarterly Report Q3 2021, s. 5: https://www.eeef.lu/quarterly-reports.html?file=files/downloads/Quarterly_Reports/2021/eeef-Quarterly-Report-2021-Q3.pdf

⁷ Kumulatiiviset primäärienergian säästöt esitetään ainoastaan energiatehokkuuden ja puhtaan

kaupunkiliikenteen teknologioiden osalta. Niihin sisältyy laskelmia, jotka koskevat muun muassa maksuedellytysten täyttymistä ja lainojen erääntymistä ja jotka perustuvat rakenteilla olevia ja alle vuoden toiminnassa olleita hankkeita koskeviin arvioihin. Lisäksi niihin sisältyy tosiasiallisia tietoja hankkeista, jotka ovat olleet toiminnassa yli vuoden. Säästöt vastaavat hankkeisiin tehtyjen investointien kokonaisvolyyymia (EEEF:n varoin tehdyt ja muut investoinnit).

2. EEEF:n teknisen avun väline

Euroopan energiatehokkuusrahalto käynnisti marraskuussa 2016 uuden välineen, josta annetaan teknistä tukea. Se otti tässä mallia hallinnoimastaan Euroopan komission teknisen avun välineestä. Uudella teknisen avun välineellä tuetaan julkisia toimijoita, jotka esittävät kunnianhimoisia, mutta rahoituskelpoisia kestävään energiaan kohdistuvia investointihankkeita. Tällaisten hankkeiden on liityttävä energiatehokkuuteen, pienimuotoiseen uusiutuvaan energiaan ja/tai julkisen liikenteen aloitteisiin. EEEF tukee tuensaajia – alueita, kuntia, korkeakouluja, julkisia sairaaloja ja muita julkisyhteisöjä EU:n jäsenvaltioissa – tarjoamalla suunniteltuja investointeja varten konsulttipalveluja eli esimerkiksi toteutettavuustutkimuksia, energiakatselmuksia, taloudellisia kannattavuusanalyyssejä ja oikeudellisia palveluja. EEEF:n teknisen avun välineeseen on myönnetty rahoitusta Euroopan unionin Horisontti 2020 -ohjelmaan kuuluvasta ELENA-välineestä (European Local Energy Assistance). Joulukuuhun 2021 mennessä ohjelmasta oli jo ryhdytty tukemaan kahdeksaa tuensaajaa Italiassa, Espanjassa ja Liettuassa.

3. Keskeiset päätelmät ja näkymät

EEEF on vähitellen saavuttanut vakuuttavia tuloksia kannattavista sijoituksista. Kymmenen toimintavuotensa aikana siitä on tuettu kahdeksassa jäsenvaltiossa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa kaikkiaan 17:aa hyvin erilaista eri teknologioita koskevaa hanketta⁸, joista kaksi on jo maksettu takaisin rahastoon sijoitetuilla tuotoilla.

IV YLEISET PÄÄTELMÄT

Euroopan energia-alan elvytysohjelma on tuottanut hyviä tuloksia. Kaikki kaksitoista sähköinfrastruktuurihanketta sekä suurin osa kaasuinfrastuktuurihankkeista on saatu päätökseen. Kaksi meneillään olevaa kaasuhanke on tarkoitus saada valmiiksi vuosina 2022 ja 2026. Euroopan komissio valvoo tarkasti hankkeiden toteuttamista ja seurantaa, mikä on osaltaan parantanut välineen tehokkuutta.

Merituulivoimahankkeet osoittautuivat odotettua hankalammiksi, mutta hankkeiden toteuttajat ja rakentajat onnistuivat löytämään ratkaisut, joilla hankkeet saatiin päätökseen – vaikka toisinaan sopimusten kesto oli tätä varten pidennettävä. Elvytysohjelman yli kaksitoistavuotisen keston aikana ohjelmalla on autettu kerryttämään teknistä tietoa ja edistetty merituulivoiman verkkoonliitännästeknologioiden kehittämistä.

Vaikka elvytysohjelmasta myönnetty taloudellinen tuki ei riittänyt kannustamaan yrityksiä toteuttamaan CCS-demonstrointihankkeita kaupallisessa mittakaavassa, komissio pitää hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia edelleen tärkeänä sekä koko EU:n että etenkin energia- ja hiili-intensiivisten teollisuudenalojen hiilestä irtautumisen kannalta. Kyseessä on ainoa luotettava teknologia hiilidioksidin pitkäaikaista varastointia varten.

EEEF on investoinut useisiin energiatehokkuuden alalla toteutettaviin hankkeisiin, ja se laajentaa edelleen salkkuaan, tarjoaa rahoitusratkaisuja ja tuottaa osakkaille voittoa. EEEF on myös erinomainen esimerkki innovatiivisesta rahoitusvälineestä, josta tehdään sijoituksia kestävää energiaa koskeviin kustannustehokkaisiin ja kehittyneisiin hankkeisiin ja jolla

⁸ EEEF Quarterly Report Q3 2021, s. 10–15: [https://www.eeef.lu/quarterly-reports.html?file=files/downloads/Quarterly Reports/2021/eeef-Quarterly-Report-2021-Q3.pdf](https://www.eeef.lu/quarterly-reports.html?file=files/downloads/Quarterly%20Reports/2021/eeef-Quarterly-Report-2021-Q3.pdf)

voidaan houkutella yksityistä pääomaa, mutta jossa myös osoitetaan sijoitusten liiketaloudellinen kannattavuus ja saadaan uskottavia tuloksia.